

Ulricehamns kommun
Rektorn vid Bogesundsskolan
Per.Lindahl@ulricehamn.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Bogesundsskolan
i Ulricehamns kommun

Tillsyn i Bogesundsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Ulricehamns kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Bogesundsskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 12 och 13 november 2012.

Fakta om skolan

Bogesundsskolan ligger centralt i Ulricehamn. Skolan har förskoleklass och årskurserna 1-6. Skolan arbetar i arbetslag där årskurserna F-3 är organiserade i tre spår. Skolan leds av en rektor som även är rektor för fritidshemmet vid skolan. Skolans elevantal är cirka 400 varav 73 elever är berättigade till modersmålsundervisning. Svenska som andraspråk bedrivs för 73 elever. Skolan tar också emot asylsökande elever som undervisas tillsammans med övriga elever i respektive klasser. Varje läsår får årskurs 4 elever från en fristående skola där eleverna haft sin utbildning till och med årskurs 3. De flesta elever som lämnar Bogesundsskolan i årskurs 6 fortsätter sin skolgång vid Stenbocksskolan.

Skolan har lämnat följande uppgifter om kunskapsresultaten över tid för årskurs 3: I svenska nådde 90 procent av eleverna målen år 2010, 82 procent av eleverna nådde målen 2011 och 89 procent nådde kunskapskraven för godtagbara kunskaper år 2012. Motsvarande resultat för elever som läste svenska som andraspråk var 25 procent, 72 procent och 95 procent för respektive år. I matematik nådde 87 procent av eleverna målen år 2010, 83 procent nådde målen år 2011 och 88 procent nådde kunskapskraven för godtagbara kunskaper år 2012. I de samhällsorienterande ämnena nådde 96 procent av eleverna målen år 2011 och 98 procent nådde kunskapskraven för godtagbara kunskaper år 2012. I de naturorienterande ämnena nådde 91 procent av eleverna målen 2011 och 98 procent nådde kunskapskraven för godtagbara kunskaper år 2012.

Skolan har också lämnat uppgifter om kunskapsresultaten över tid för årskurserna 5 och 6. Av skolan sammanställning av resultat för årskurs 5 respektive 6 för åren 2010-2012 framgår att de flesta elever klarat målen/kunskapskraven (97-100 procent) förutom i ämnena engelska, svenska, matematik, biologi och fysik där resultaten är något lägre. År 2012 nådde 95 procent av eleverna kunskapskraven för godtagbara kunskaper i engelska, svenska och matematik. I biologi nådde 90 procent kunskapskraven i årskurs 6 och 91 procent av eleverna nådde kunskapskraven för godtagbara kunskaper i fysik år 2012.

Helhetsbedömning

Bogesundsskolans sammanställning av kunskapsresultaten för åren 2010-2012 visar att inte alla elever uppnått målen/kunskapskraven för årskurserna 3 och 5 för samtliga ämnen över tid. Skolinspektionen relaterar sina bedömningar av skolans arbete till att eleverna utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. I detta ingår att alla elever lägst ska nå kunskapskraven i de för årskursen aktuella ämnena.

Enligt intervjuade lärare och enligt rektor kan orsaken till att alla elever inte når upp till kunskapskraven kan vara att skolan inte har tillräckliga resurser för att ge alla elever som är i behov av särskilt stöd det stöd de behöver. Skolinspektionen vill understryka att det under alla omständigheter är rektorns ansvar att se till att elevernas rättigheter tillgodoses. I det ligger också att alla elever som behöver det ska ha studiehandledning på sitt modersmål och de elever som enligt rektors bedömning ska läsa svenska som andraspråk i stället för svenska ska läsa enligt den kursplan som gäller för ämnet. Skolinspektionens bedömning är att alla elever inte ges förutsättningar att nå de kunskapskrav som ska uppnå.

På skolans ledning vilar ett stort ansvar för att den utbildning som bedrivs arbetar mot att de nationella mål som finns i skollagen och andra författningar uppfylls. Tillsynen visar att skolans rektor inte i tillräcklig grad ser till att skolan arbetar mot de nationella målen, bland annat när det gäller att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete i verksamheten. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att rektorn som chef och pedagogisk ledare för skolan finner former för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Det är också huvudmannens uppgift att se till att rektor ges förutsättningar att kunna utöva sitt rektorsansvar.

Skolverkets tillsyn av Bogesundsskolan år 2007 visade att skolan behövde förbättra sitt kvalitetsarbete när det gäller planering, uppföljning och utvärdering av skolan som helhet. Även den nu pågående tillsynen visar att Bogesundsskolans systematiska kvalitetsarbete måste förbättrats.

Skolinspektionens tillsyn visar att eleverna i högre utsträckning känner till målen med utbildningen än vid Skolverkets förra tillsyn. Flertalet elever ger vid tiden för Skolinspektionens tillsyn uttryck för att vara engagerade i sitt skolarbete och för att lärandemiljön i skolan är god.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som måste åtgärdas för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ulricehamns kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 4 mars 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Ulricehamns kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet trygghet och studiero:

- Det ska på varje skolenhet finnas en plan mot kränkande behandling som innehåller dels konkreta åtgärder som skolenheten avser att påbörja och genomföra under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning, dels en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Enligt skollagen ska det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Varje år ska det upprättas en plan med de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Bogesundsskolan har en plan mot kränkande behandling som gäller för läsåret 2012/13. En redogörelse för åtgärder som skolan avser att genomföra kommande läsår anges under rubriken "Åtgärder 2012/2013". Dessa åtgärder är allmänt formulerade och det kan inte utläsas om de utgår från den aktuella kartläggningen som skolan gör. I planen finns heller inte någon redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts och som personalen har beskrivit i annat dokument. Enligt skolans personal har de inför upprättandet av planen diskuterat och föreslagit hur de ska arbeta målinriktat men menar att skolans plan saknar en beskrivning av vilket fokus arbetet skall ha detta läsår.

Utredningen visar att skolans plan mot kränkande behandling inte anger vilka konkreta åtgärder som skolenheten, utifrån en aktuell kartläggning avser att påbörja och genomföra under det kommande året. Därmed utgår inte planen från de behov som finns inom skolenheten. Planen saknar också en redogörelse för

hur föregående års åtgärder har genomförts. Planen uppfyller därmed inte de krav som kan ställas på en sådan och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Ulricehamns kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet särskilt stöd:

- Särskilt stöd ska ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.
- Skolan ska ge studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det.
- Rektor ska fatta beslut om åtgärdsprogram.

Motivering

I skollagen anges att det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Åtgärdsprogram ska beslutas av rektorn. Enligt skolförordningen ska studiehundledning ges på modersmålet till elever som har behov av det.

Vid samtal med lärarna och elevhälsan anger de att det finns elever vid Bogesundsskolan som inte får det särskilda stöd de behöver. Rektor menar att det finns elever som behöver få sin undervisning enskilt och menar att möjligheten att ge elever det särskilda stödet de behöver till viss del är en resursfråga och hänvisar till att skolan har en låg lärartäthet. Rektor uppger att han gjort en så bra resursfördelning som möjligt med hänsyn till det. Vid samtal med olika lärargrupper är lärares samstämmiga uppfattning att elever inte alltid får det särskilda stöd de behöver och de ger exempel där insatta stödåtgärder inte är tillräckliga. Vid skolan finns en resursgrupp bestående av specialpedagog, speciallärare, lärare i svenska som andraspråk samt en assistent. De ger särskilt stöd till elever och gör pedagogiska utredningar, handleder pedagogerna och stöder lärare i arbetet med att upprätta åtgärdsprogram. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av har inte beslutats av rektorn och beslut om åtgärdsprogram har inte delegerats till någon annan. Den ansvariga för resursgruppen som också är specialpedagog ingår i elevhälsan. Elevhälsan menar att

det finns elever som inte får det stöd de behöver för att nå kunskapskraven och hänvisar till bristande stöd, bland annat från aktörer utanför skolan, exempelvis socialt stöd. Alla elever som behöver det får inte studiehandledning på modersmålet. Bogesundsskolan tar emot nyanlända elever och elever som är asylsökande. För dessa elever finns rutiner om hur mottagandet ska gå till, dessa rutiner är dock inte kända för all undervisande personal.

Av utredningen framkommer att särskilt stöd inte ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till. Rektorn fattar inte beslut om åtgärdsprogram. Studiehandledning på modersmålet ges inte till alla elever som behöver det. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 8 § tredje stycket och 9-10 §§ skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Ulricehamns kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen:

- Rektorn ska ta sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef och verkar för att utbildningen utvecklas.
- Rektorn ska ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som även består i planering och utveckling av utbildningen.
- Alla delar av kvalitetsarbetet ska vara dokumenterat.

Motivering

Enlig skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Av läroplanen framgår att rektor som chef och pedagogisk ledare för lärare och övrig personal har ett övergripande ansvar för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Av skollagen framgår att det vid varje skolenhet ska bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska vara inriktat på att de mål som finns för utbildningen i skollag och andra föreskrifter uppfylls. Kvalitetsarbetet ska också dokumenteras.

Av samtal med rektor och av skolans dokumentation framgår att skolan årligen har upprättat kvalitetsredovisningar som ett led i ett systematiskt kvalitetsarbete. I skolans senaste kvalitetsredovisning har bland annat arbetet med värdegrundsarbetet och arbetet med särskilt stöd följts upp och analyserats. Kunskapsresultaten har kommenterats i kvalitetsredovisningen men inte analyserats. Ulricehamns kommun har som huvudman förändrat sina rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet innevarande läsår. Systemet går ut på att skolor och andra verksamheter kontinuerligt under året ska göra uppföljningar och utvärderingar med åtföljande analyser och avrapportera dessa till huvudmannen. Rektorn och lärare ger exempel på att skolan har följt upp och analyserat resultaten av de nationella ämnesproven. Arbetet har dokumenterats och förslag på förbättringsåtgärder finns och har redovisats till huvudmannen. Dessa förslag har inte resulterat i en planering när och hur dessa förbättringsåtgärder ska genomföras på skolnivå. Inte heller har de förslag på åtgärder som beskrivits i den senaste kvalitetsredovisningen resulterat i en planering för hur skolan avser att genomföra de åtgärder som där föreslås. Enligt rektorn har det systematiska kvalitetsarbetet på enhetsnivå ännu inte funnit sina former eftersom man befinner sig i ett övergångsskede från ett kvalitetssystem till ett annat.

Enligt vad som framkommit vid samtal med lärare är rektor väl insatt i enskilda elevärenden men intervjuade lärare menar att rektor är mindre insatt i skolans inre arbete när det gäller exempelvis hur skolans lärare planerar och genomför undervisningen. I skolan finns en ledningsgrupp bestående av pedagoger och rektor som ska arbeta med utvecklingsfrågor men där saknas enligt skolans pedagoger ett tydligt ledarskap från rektorns sida. De uppger att de upplever att många frågor överlämnas till dem utan att rektor tar ansvar för att det finns en tydlig strategi eller målbild mot vilken riktning skolan ska arbeta. Intervjuade lärare uttrycker att de diskussioner som förts om skolans arbete när det gäller exempelvis elevinflytande och värdegrundarbete inte utmynnar i en tydlig planering för hur arbetet ska genomföras. Liknande utsagor kommer från elevhälsan som menar att skolan saknar en tydlig inriktning på elevhälsans arbete vid Bogesundsskolan. Det gäller exempelvis hur det förebyggande och hälsofrämjande arbetet ska utformas. Lärares och elevhälsans uppgifter motsägs inte av rektor som menar att det pedagogiska ledarskapet har fått stå tillbaka när olika administrativa uppgifter tagit överhand.

Utredningen visar att rektor som pedagogisk ledare och chef inte i tillräcklig grad tar ansvar för att verka för att utbildningen utvecklas och ser till att det dagliga arbetet är inriktat mot att de nationella målen uppfylls. Utredningen visar också att rektor inte ser till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som även består i planering och utveckling av utbildningen, och att alla delar av kvalitetsarbetet är dokumenterat. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

4 kap. 4-6 §§ skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Ulricehamns kommun en anmärkning. De vidtagna åtgärderna ska senast den 4 mars 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet grundläggande värden och inflytande:

- Utformningen av elevernas inflytande anges inte i planeringen av verksamheten

Motivering

Enligt skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. Enligt läroplanen för grundskolan ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Rektor har ansvaret för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Utformningen av elevinflytandet ska enligt skollagen anges i planeringen av verksamheten.

I skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2011/12 redogör varje arbetslag för hur de har arbetat med att se till att eleverna får ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. De uppföljningar som anges i kvalitetsredovisningarna tyder på att arbetet med att ge eleverna ett aktivt inflytande över utbildningen kan vara ett förbättringsområde. Vid lärarintervjuer såväl som elevintervjuer ges exempel att elever ges möjlighet till inflytande över arbetsformer och innehåll. Enligt den elevenkät som genomfördes inför Skolinspektionens tillsyn anser flertalet av eleverna att de är med och bestämmer hur de ska arbeta med olika skoluppgifter. Vid intervjuer med lärare framkommer att de ofta diskuterar hur skolan som helhet ska förbättra arbetet med att ge eleverna möjlighet till inflytande. Lärare menar att diskussionerna dock inte leder till att skolan utformar en gemensam strategi för hur

skolan som helhet ska arbeta för att eleverna ska ges ett reellt inflytande över utbildningen.

Utredningen visar att Bogesundsskolan inte i tillräcklig utsträckning arbetar för att eleverna ska ges aktivt inflytande över sin utbildning eftersom utformningen av elevinflytandet inte anges i planeringen av skolans verksamhet. Skolinspektionen bedömer bristen som mindre allvarlig eftersom tillsynen visar att eleverna ges inflytande över sin utbildning. Huvudmannen ges därför en anmärkning och ska åtgärda bristen.

Författning

1 kap. 10 § skollagen

4 kap. 14 §§ skollagen

Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Marie Sjöberg och undervisningsråd Elisabeth Fogelberg.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist
Enhetschef

Agneta Wennberg
Undervisningsråd/föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).